

ת.ד 102 בני ברק
פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

זכרונות מאמונים

א זועכנטליכע בלעטל ארויס געגעבן דורך בני אמונים

פרשת בא תשפ"ג שנה ט | גליון מס' 468

בני אמונים

פערל זוערטער אויף תפילה אין די פרשה

פרתחו שעדים

די זוארט פונעם
גרנדער און נשיא פון 'בני אמונים'

א איד פון אמן

אין עטליכע יאר; אויב מיט צען יאר צוריק זענט איר צוגעגאנגען צו א איד אין שול און אים פארגעשלאגן צו ענטפערן 'אמן' נאך זיינע ברכות השחר, קען זיין אז איר וואלט באקומען א בליק וואס באדייט "לא כל הרוצה ליטול את השם יבוא ויטול"...

בלויז צען יאר איז אדורך פון ווען עס האט זיך אנגעהויבן די אקטיוויטעטן, און די רעוואלוציע אויף דעם געביט איז שוין אן עקזיסטירנדער פאקט; אידן וועלכע שטייען און ענטפערן 'אמן' מיט א הויך קול אויף די ברכות השחר פון זייערע חברים - זענען היינט א אינטערגאלע טייל פון דער פאנארמע וואס מיט דעם היבט זיך אן די שחרית אין יעדע שול.

און דער עיקר - דער 'אמן' איז ווי א לעבנס-שטייגער, און די ידיעות אויף צו ענטפערן ווי עס דארף צו זיין, ערנסט און מיט כוונה, ווערט מער א נחלת הכלל, און די האנט פון זאל מאמינים' איז נאך אויסגעשפרייט, מיטן אויבערשטנס' הילף, צולייגן און פארמערן נייע פלענער און געדאנקען וואס זענען אויפן טיש.

אשרינו שזכינו, אבער עס איז נאך א לאנגע וועג צו גיין. די צוים, פארשטייט זיך די איינערדעניש, מאכט שווער צו טוישן די געוואוינהייט, בלאקירט נאך פאר אסאך דעם וואונדערליכן אור, די אור פון אמונה, די אור פון תפילה און התקשרות צום בורא עולם, א אור פון אומצאליגע מעלות און שחר אויף דער וועלט און אויף דער אנדערער וועלט, אזוי ווי עס ווערט געברענגט אין די קדמונים.

דעם שבת ליינען מיר וועגן די גאולה פון כלל ישראל פון די שעבוד מצרים אדאנק זייער שטארקע אמונה אין ה' יתברך. עס איז נישטא מער א פאסיגע שבת פון די פרשה 'בני אמונים' צו רופן יעדן איינעם זאל א טייל נעמען אין די אמונה-רעוואלוציע פון 'בני אמונים' און אזוי מקרב זיין די גאולה.

אויב איר זאגט נאכנישט די ברכות השחר מיט א חברותא יעדן אינדערפרי, איז די פערזענליכע רוף צו אייך געוואנדן: "בא", קום שטעל זיך צו די 'בני אמונים'! די קורצע מינוטן וואס איר וועט משקיע זיין צו דאנקען ה' יתברך ווי עס דארף צו זיין, וועט זיכער ווירקן אויף אייער גאנצער מהות. עס לוינט איר זאלט פרובירן!

א גוט שבת, 'בני אמונים' אידן!
ר' אהרן שניידער

אין לויף פון די יארן וואס "בני אמונים" האט שוין אויפגעטוהן אסאך, האב איך געטראפן אסאך אידן וועלכע האבן מיר עדות געזאגט, אז זייער זאגן די ברכות השחר בחברותא האט געטוישט זייער גאנצע באציאונג צום דאווענען.

אייער פון די בריוון וואס איז אפגעהיטן אין מיין זכרון האט מיר געשיקט א ירושלים'ער איד, וואס מיט קורצע שורות שילדערט ער דעם וואונדערליכן טויש וואס איז פארגעקומען ביי אים אדאנק 'אמן':

"אין לויף פון יארן איז די דאווענען אריבער אויף מיר אין א האלב פארשלאפענעם צושטאנד, ווי א פילם וואס רוקט זיך. פארשטייט זיך אז איך האב געדאוונט, אבער די אויסדרוק 'גוף בלי נשמה' איז לכאורה געשריבן צו שילדערן מייע טרוקענע תפילות. ס'איז נישט געווען קיין סיבה פארוואס איך זאל נישט אזוי דאווענען אויך ביי די אכציג, ווען איך וואלט נישט געוואר געווארן דורך אייך די חשיבות פון ענטפערן 'אמן' בכוונה. נאכדעם וואס איך האב זיך דערוואוסט פון די מעלה פון זאגן די ברכות השחר בחברותא צוליב אייערע אקטיוויטעטן, האב איך איין אינדערפרי באשלאסן צו פרובירן. איך בין צוגעגאנגען צו מיין שכן אין שול און זיך אנגעטראגן צו ענטפערן 'אמן' אויף זיינע ברכות השחר, די גאנצע 'געשעפט' האט געדויערט צוויי מינוט, און דאס איז עס. אבער פון יענעם אינדערפרי, אן וויסן, איז אין מיר איינגעפלאנצט געווארן א קליינע קערנדל... אין א קורצע צייט זענען מייע תפילות געווארן איינגאנצן אנדערש, א דערהויבענע גייסטישע איבערלעבונג. איך בין געווארן אן אנדער מענטש, איך בין געווארן א איד פון אמן."

איך בין זיכער אז דער וואס האט זוכה געווען זיך באקענען מיט די אוצרות פון 'בני אמונים' הייבן זיך נישט אויף זיינע ברעמען הערנדיג די מעשה. דער וואס האט זוכה געווען צו פארזוכן דעם טעם פון אמן, וועט זיך נישט איבערראשן פון איר געוואלדיגן כח אויפטריוועלען א אידישע נשמה און איר דערהויבן אין א קורצע צייט צו גייסטיגע מדינות, ווייל ווער אנדערש קען דאס טון.

אמן איז דער מהות פון תפילה, די מהות פון אמונה, דער מהות פון א איד!"

ס'איז שווער צו גלייבן, אז אזא איבערקערעניש איז פארגעקומען בלויז

'בא אל פרעה' - נאכן דאווענען

"ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו למען שתי אתי אלה בקרב" (א)

פון דער לשון הפסוק זעהט אויס אז די ווערטער "כי אני הכבדתי את לבו" זענען געזאגט געווארן ווי א טעם אויף די ציווי: "בא אל פרעה". לכאורה, דער טעם איז דאך א סיבה נישט קומען צו פרעה, ווייל וואספארא טעם האט צוקומען צו אים אין דער צייט וואס זיין הארץ איז הארט און פארשטאפט פון צו הערן די ווערטער פון ה'?

ערקלערט רבי שלמה קלוגער:

ביי די התראות פון די פריערדיגע מכות האט הקב"ה באפוילן פאר משה (לעיל ח טז): "השכם בפקדו והתיצב לפני פרעה" פארן דאווענען, וויל אויב דו וועסט פריער דאווענען וועט אויף דיר זיין א געוואלדיגע קדושה, וואס פרעה וועט עס נישט קענען אויסהאלטן צוליב זיין טומאה. אבער ביי די התראה וואס איז געגעבן געווארן דערנאך וואס פרעה האט מודה געווען (לעיל ט כז) "ה' הצדיק", האט הקב"ה געזאגט: "בא אל פרעה" - אויך נאכן דאווענען, ווייל פרעה פון זיין איז שוין אונטערגעטעניגט און זיין טומאה איז שוין אפגעשוואכט, און נאר ווייל "אני הכבדתי את לבו" וועט ער נישט נאכגעבן.

'חכמת התורה' עמ' ז; 'מהרש"ם שיק השלם על התורה'

די נס פון מכת בכורות איז בייטאג פארענדיגט געווארן

"ויהי בחצי הלילה וה' הפה כל בכור בארץ מצרים מבכר פרעה הישב על כסאו עד בכור השבי אשר בבית הבור וכל בכור בהמה" (יב כט)

די פוסקים זענען מאריך אין די שאלה צי מען קען מקיים זיין ביינאכט די מצוה פון פדיון הבן. דער ש"ך שרייבט (יו"ד שה יב) אז טראץ מעיקר הדין קען מען אויסלייזן ביינאכט, ווייל די גמרא (קידושין כט א) רעכנט אויס די מצוה פון פדיון הבן צווישן די מצוות וואס זענען נישט אנגעהאנגען אין א זמן, פון דעסטוועגן איז דער מנהג נישט אויסלייזן ביינאכט.

פרעגט דער יעב"ץ לכאורה וואלט מען געדארפט מקיים זיין די מצוה דווקא ביינאכט, ווייל די מצוה פון פדיון הבן איז א זכר אויף דעם גרויסן נס וואס השי"ת האט געמאכט פאר די אידן אין מצרים, ווען ער האט גע'הרגעט' זייערע בכורים און אונז געראטעוועט. לויט דעם, ווייל מכת בכורות איז פארגעקומען "בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה", וואלט מען געדארפט מאכן די פדיון הבן ביינאכט.

דער מהרש"ם פארענטפערט די מנהג צו מאכן די פדיון הבן דווקא בייטאג: דער 'עטרת זקנים' (או"ח ריט ב) שרייבט אז דער וואס איז געראטעוועט געווארן פון א סכנה זאל נישט זאגן הגומל בעפאר די סכנה איז אריבער אינגאנצן, ווייל דער נוסח הברכה איז דאך: "שגמלני כל טוב", און 'טוב' מיינט א גענצליכע גוט'ס. לויט דעם, ווייל די חכמים זאגן (פתחת המס' שמחות) אז כאטש די בכורי מצרים זענען געשלאגן געווארן אינמיטן נאכט, אבער "היתה נפשם מפרפת בהם עד הבוקר", זייער נפש האט אין זיי געפלאטערט ביז אינדערפרי, קומט אויס אז דער נס פון מכת בכורות איז פארענדיגט געווארן נאר בייטאג, דערפאר די מצוה פון פדיון הבן זאל מען מקיים זיין בייטאג.

'מגדל עוז' ברכת הור"י פ"ג אות ז; שו"ת מהרש"ם ח"ג סי' מג

א וואונדערליכן חלום אין שבת נאכמיטאג

מייע טעגליכע לימודים, אין דער זעלבער צייט מיטן מקיים זיין די מצוה פון 'שינה בשבת תענוג'... זיצנדיג אויף דער אפענער גמרא, האב איך, ווי געווענטליך, געכאפט א לייכטע דרימל...

און איך בין איינגעשלאפן, און איך חלום זיך... אין מיין חלום זעה איך ווי איך זיץ אין שול און ווארט אויפן דאווענען, און דא קומט צו מיר נישט קיין אנדערער ווי ר' בנימין, מיין חברותא צו די ברכות השחר, רירט אן לייכט מייע אקסלען און וועקט מיך אויף: "ר' אליעזר, מיין פריינד... ברכות!!!". איך האב זיך תיכף אויפגעוועקט מיט א שרעק, און איך בין אין מיין שטוב, זיצנדיג נעבן די סטענדער, ר' בנימין איז נישט נעבן מיר, אבער זיינע ווערטער זענען געווען אמת, איך האב היינט נאכנישט אויסגעפירט מיין פליכט צו דאנקען מיין באשעפער אויף די אלע גוט'ס וואס ער האט געטוהן פאר מיר; ס'איז שוין מיטאג, און איך האב נאכנישט געזאגט די ברכות השחר.

איך האב אין דעם געזען ווי א קלארער סימן און צייכן פון הימל. עס זעהט אויס אז די מלאכים אויבן האבן געווארט אויף מייע ברכות... דאס איז מיר געווען א קלארע דערמאנונג איבער די וויכטיגקייט פון זאגן ברכות בשלימות, דורך ענטפערן 'אמן' נאך זיי.

איך בין אויפגעשטאנען פון מיין פלאץ, ווען איך בין ארומגענומען מיט א דערהויבענע געפיל, און מיט גרויס התרגשות האב איך צוזאמגערופן מייע קינדער און זיך געוואנדן צו זיי זאגן די ברכות השחר, ווען דאסמאל איז די גאנצע משפחה ווי א 'חברותא' ווען זיי ענטפערן ערליך 'אמן' נאך מייע ברכות. צו זייער וואונדער אויף דעם, האב איך זיי דערציילט די חלום, און זיי האבן זיך אויך געוואונדערט סיי פון דעם חלום זעלבסט, סיי פון זיין וואונדערליכן באדייט.

יא. אויף מיין אייגענע פלייש האב איך זיך אויסגעלערנט ווי ווייט דערגרייכט דער מאמר "אין גדול לפני הקב"ה יותר מאמן שישראל עונים". וויבאלד איך האב דאס זוכה געווען צו זען קלאר און אפן, ערלויב איך מיך צו זאגן מיט א זיכערקייט אז אויף 'בני אמונים' קען געזאגט ווערן דעם קומענדיגן זאך: "עס איז נישטא גרעסער פארן אויבערשטן פון די אקטיוויטעטן פון די 'בני אמונים' רעוואלוציע". ווען איך האלט די פעדער און פארענדיגט דעם בריוו, טו איך האפן אין מיין הארץ אז מיט דעם וועל איך מקיים זיין דעם פסוק: "האמנתי כי אדבר"; מיין האפענונג איז אז די מעשה וועט שטארקן די אמונה אין כלל ישראל אין ענטפערן אמן, און נאכמער פארשטארקן וואס איז באקאנט פאר אלעמען, ווי וויכטיג איז אין הימל יעדע אמן, און ווי שטארק עס טוהט אויף, און מיט דעם וועל איך העלפן עס זאל מקיים ווערן דער פסוק: 'ימלא כבודו את כל הארץ אמן ואמן, כן יהי רצון'.

מתפללים זיך צו פירן אזוי. אזוי ווי נאך צענדליגער און הונדערטער אנדערע שולן, איז אויך אין זייער שול פארגעקומען די וואונדערליכע רעוואלוציע פון 'בני אמונים', וואס האט צוגעברענגט אז אויך די תפילות זאלן אויסזען גאר אנדערש.

אין די צייט וואס אין די וואכן טעג פלעגן ר' אליעזר און ר' בנימין דאווענען אין איין מנין און מקפיד זיין זאגן די ברכות השחר צוזאמען בחברותא, אבער שבת קודש האבן זיי געדאוונט עקסטער. ווי דערמאנט, האבן זיי געהערט צו צוויי אנדערע קהילות, און שבת האט יעדער געדאוונט אין דער בית-המדרש פון זיין קהילה. צוליב דעם האט יעדער פון זיי זיך אליין א עצה געבן שבת אינדערפרי צו טרעפן א חברותא צו קענען זאגן די ברכות השחר בשלימות.

דערציילט ר' אליעזר, דער בעל המעשה, אין זיין בריוו:

"יעדן שבת פון דאסניי דארף איך זוכן איינער וואס וועט מסכים זיין צו זאגן מיט מיר ברכות השחר 'בחברותא', עס ליגט אין דעם א געוויסע אומבאקוועמקייט, אבער וויבאלד דאס איז זייער חשוב אין מייע אויגן, שטארק איך מיך אויף מיין נאטור און איך בין משתדל צו מקפיד זיין אויף דעם.

דעם לעצטן קודש שבת האב איך באקומען א סימן פון הימל וואס האט מיר געוויזן די חשיבות פון אונזער חברותא און דער רצון השם צו ענטפערן אמן, און אזוי איז געווען די מעשה.

יענעם שבת בין איך אנגעקומען צו די שול וואו איך דאוון שבת קודש. ליידער בין איך אנגעקומען אביסל שפעט, און וויבאלד ווען איך בין אריין געקומען איז צוגעקומען דער גבאי צו מיר און געבעטן איך זאל צוגיין צום עמוד, האב איך נישט געקענט זאגן די ברכות השחר מיט א חברותא פארן דאווענען אזוי ווי מיין שטייגער. איך האב געפלאנט צו זאגן די ברכות תיכף נאכן דאווענען, אבער ליידער נאכן דאווענען איז דער ענין פארשוואונדן געווארן פון מיין זכרון.

נאכן ענדיגן דאווענען בין איך אהיים געגאנגען צו מקיים זיין די מצוה פון עונג שבת. דערנאך וואס איך האב געמאכט קידוש אויף וויין און אפגעראכטן די שבת'דיגע סעודה ווי עס דארף צו זיין, מיט 'בשר ודגים וכל מטעמים', און שירות ותשבחות פארן אויבערשטן, האב איך געבענטש ברכת המזון. דאן האב איך זיך אוועקגעזעצט ביים סטענדער צו פארענדיגן

די פאלגנדע ערציילונג האט א טייערער איד פון אינמיטן לאנד מיטן נאמען ר' אליעזר פאר אונז געשיקט. דער איד איז זוכה אזוי ווי צענדליגער טויזנטער אידן אין לאנד און אויף דער וועלט, צו פילן יעדן טאג מעין עולם הבא, און עפענען די שערי גן עדן און שערי תפילה דורך זאגן ברכות השחר מיט א חברותא אזוי ווי עס דארף צו זיין, אזוי ווי דער מנהג פון צדיקים און גרויסע מענטשן, צוזאמען מיט זיין נאנטן חבר ר' בנימין.

ר' אליעזר און זיין חבר ר' בנימין זענען אלטע גוטע פריינט. זיי וואוינען שוין יארן אין דעם זעלבן געגנט, און כאטש זיי געהערן צו צוויי אנדערע קהילות, דאווענען זיי יעדן אינדערפרי אינאיינעם אין דעם זעלבן מנין אויף תפילת שחרית, אין א שול אין זייער געגנט.

אזוי, שוין לאנגע יארן טרעפן זיך ר' אליעזר מיט ר' בנימין יעדן אינדערפרי ביים אריינגאנג פון שול, ווען זיי זענען שטענדיג מקפיד צו זיין פון די 'עשרה ראשונים' וואס באקומען שכר אקעגן אלע מתפללים - א דערהויבענע מעלה וואס ווי באקאנט האבן די חכמים עס שטארק משבח געווען.

אין די לעצטע צען יאר, זינט די אקטיוויטעטן פון 'בני אמונים' האבן אנגעהויבן אויפהייבן דעם כבוד פון 'אמן' אויף דער וועלט, און

נאך די הייליגע רוף פון גדולי ישראל, און די ספעציעלע אויסגאבעס וואס 'בני אמונים' האט פארשפרייט אין אלע שולן אין ארץ ישראל און אויף דער וועלט, האט ר' אליעזר און ר' בנימין באשלאסן צו זיין פון די 'נחשונים' און מאכן די רעוואלוציע אין זייער שול.

צוליב דעם, פלעגן די צוויי קומען יעדן אינדערפרי מיט צוויי מינוט פריער, און נאכן לייגן תפילין האבן זיי זיך געשטעלט זאגן ברכות השחר צוזאמען בחברותא, ווען דער ערשטער זאגט די ברכות און דער צווייטער ענטפערט נאך אים אמן, און נאכדעם טוישן זיי זיך.

אינצווישן, אין די בחינה פון 'קנאת סופרים' תרבה חכמה, האבן זיך אנגעשלאסן נאך

די מאמר 'קנא קנאתי לה' פונעם באוואוסטן מקובל רבי אהרן הזקן פון קרדינא

מיר ווייסן נישט אסאך איינצעלהייטן פון די לעבנסגעשיכטע פון רבי אהרן הזקן פון די שטאט קארדינא אין צפון שפאניע, נאר פון דעם וואס ער דערמאנט די כתבים פון רבי שלמה מולכו וועלכער איז פארברענט געווארן אין יאר רצ"ג, זעהט אויס אז ער האט געוואוינט אין זיין צייט אדער נאנט צו דעם.

רבי אהרן הזקן האט מחבר געווען עטליכע טיפע ספרי קבלה. די באקאנטע פון זיין איז 'ספר קרניים', וואס ווי זיינע אנדערע ספרים, זענען זיי געשריבן געווארן זייער בקיצור, און דערפאר האט דער מקובל רבי שמשון מאוסטרופלי הי"ד אויף דעם פארפאסט א פירוש מיטן נאמען: 'דן ידיו'. די 'ספר קרניים' מיטן פירוש 'דן ידיו' איז צום ערשטן מאל געדרוקט געווארן אין יאר תס"ט אין זאלאקווא. אויפן שער פון ספר שטייט געשריבן: "ספר קרניים, אשר חיברו ויסדו הקדוש האלקי מוהר"ר אהרן מעיר גולה קרדינא בעל ספר אגרת הטעמים".

זיין ספר 'אגרת הטעמים' איז געדרוקט געווארן צום ערשטן מאל אין יאר שמ"ב אין דער שטאט מאנטובא אין איטאליע. בערך דרייסיג יאר שפעטער, אין יאר שע"ב איז עס ווידער געדרוקט געווארן אין די שטאט חנאו אין דייטשלאנד. אין די אויסגאבע איז צו דעם ספר צוגעלייגט געווארן א פולשטענדיגן און טיפן פירוש מיטן נאמען 'שפע טל', פארפאסט דורך רבי שבתי שעפטיל הורוויץ פון פראג, א פירוש וואס האט זוכה געווען צובאקומען א באגייסטערטע הסכמה פון א משפחה-מיטגליד פונעם מחבר, דער של"ה הק'.

אין סוף ספר 'אגרת הטעמים' שרייבט דער מחבר א מאמר וואס הייבט זיך אן מיט די ווערטער "קנא קנאתי לה" ווי ער שילדערט די מעלה פון ענטפערן אמן, און די געוואלדיגע זאכן וואס ווערן געטוהן דורך דעם, און איז מוחה אקעגן די וואס זענען מזלזל אין דעם.

אנדערש ווי די איבעריגע כתבים פון רבי אהרן וואס זענען ווי פארמאכט און פארזיגלט ווייל זיי זענען געשריבן בקיצור און ברמז, איז רוב פון דער מאמר געשריבן אויף א קלארן און פארשטענדליכן אופן. עס זעהט אויס, אז די וואס ליינען די מאמר וועלן נישט קענען בלייבן גלייכגילטיג אקעגן די קלארע און שטארקע ווערטער וואס עס זענען דארט געשריבן.

דא וועט פאר אייך געברענגט ווערן דער ארטיקל, נאכן אויסלאזן עטליכע קבלה סודות וואס זענען בעיקר געשריבן געווארן אין זיין לעצטע טייל, אויסער די שטיקלעך וואס זענען אראפגענומען, ווערט דער מאמר פאר אייך פארגעלייגט ווי עס איז געשריבן, מיט וויכטיגע קעפלעך פיינטלעך און שטרעכלעך.

די עולמות זענען אנגעהאנגען אין ענטפערן אמן

קנא קנאתי לה' צב-אות, על אלה האנשים העומדים במקדש מעט לברך בשמו, ואינן משגיחים לחוס על כבוד קונם, ואינם חוששים לתת לב לעניינת אמן, ושוגגים ומזלזלים וכשלים באמונת אמן. והמכשלה הזאת תחת ידם, ואינם יודעים כי בתבית אמן יש בו קיום וחזיון כל העולמות. והעליונים והתחתונים בכללם תלויים במילת אמן, כי הוא התחלת שבת, ומקור וגרם המעלות מכל הברכות, ומברכה העליונה בתרא עלאה קדישא, סבת הסבות ועילת העלות, מה שאין הפה יכול לדבר והלשון לספר.

אמן איז קודש קדשים

כי תבית אמן מלא על כל גדותיו, פנים ואחור מעלה ומטה, דכולא ביה. לא יחסר כל בו, מנגלה ומנסתר, פנימי וחיצוני, פלא פלאות, מופלאים נעלמים, סודות גדולות הערך, באורך וברוחב, שהן כבשוננו של עולם מסתרי תורה, עמוק עמוק מי ימצאנו, מי ימלא גבורת ה' והמשכיל יבין. ואין לנו עסק בנסתרות וכבוד אלקים הסתר דבר.

וכמה פסוקים מורים ובנויים ורומזים על זאת הקדושה, שהיא באמת קדש קדשים עד אין סוף. כי כל שמות הקדושים כלם באחד כלולים בלולים סגולים נסתרים מכוסים כמוסים בתבית אמן.

די פגם פון גרינגשעצן אין ענטפערן אמן

ואלה גורעים ולא מוסיפים, הם המצפצפים והמהגים, הוגים מלב, פוצים פה והבל יפצה פיהם. ילכו אחר ההבל למלל, לדבר, לספר בדברי הבאי ובמילי ובעסקי דעלמא. מניחים חיי עולם ועוסקים בחיי שעה, ואת פועל ה' לא יביטו, ופוגמים בצורה העליונה לעילא ולתתא. מטילים מום בקדשים בכל העולמות, מתישים, מחלישים כביכול הכח של מעלה, כענין שכתוב (דברים לב יח): "צור ילדך תשי".

אמנם כשפונים אל הטוב ואל היושר, עליהם הכתוב אומר (שם לג כו): "רוכב שמים בעזרך". רצה לומר: כשישראל מטיבים מעשיהם ובוחרים בדרך האמונה לענות אמן, כאילו נותנים כוח וגבורה בפמליא של מעלה. הרי מובן מזה שיש יכולת ביד האדם, והרשות נתונה להרע או להטיב. ואותם האנשים, הענושים, העושים הריסה בעולם, והופכים הקצרה על פיה, עליהם הכתוב אומר (שם לב כ) "כי דור תהפוכות המה בניי לא אמן בם".

וואויל איז דער וואס איז מקפיד צו ענטפערן אמן

אם כן ראה גם ראה אתה בן אדם כמה רמזים רזים וסודות מיוסדות על אדני פז, ולהיכן נוטה, ואיזהו מקומו של אמן קדש קדשים. ומהנה נוכל לידע להיוודע ולהודיע להבין ולהשכיל, מהו מאמין ומקיים, כמה מעלות לעלות בית א-ל, לקרא בשם ה' כי זה כל האדם.

אשרי תמימי דרך ההולכים, המרזים מתאחים מתדבקים מתאחים, המתחברים בעץ החיים האמתיים הנצחיים.

אמן איז דער הויפט פון אלע ברכות

ראה זה מצאתי בדרשות של רבינו שלמה מולכו עליו השלום, ומהנה נוכל להבין ולהתבונן מה מאד יקר מאמר רז"ל (ברכות גג א): "גדול העונה אמן יותר מן המברך" [לכאורה די כוונה פון דעם מחבר איז אויף די ווערטער פון רבי שלמה מולכו אין 'ספר המפואר' דער סוד פון אמן און ברוך אתה, וואו דארט ערקלערט ער די מאמר חז"ל]. עתה אתה תראה איך העמיקו והסתירו הענין בתיבות במלות קצרות, וכללו בהם סודות נסתרות שאינן סדורות ושגורות בפי כל, ברוך שבחר בהם ובמשנתם.

אם כן נשמע ומובן מזה, שמלת אמן הוא מקור עיקר ועצם ראש וראשון לכל הברכות, וכל הברכות מתמלאות ממנו ומימיו אנו שותים, כי ממנו הושתת העולם העליון. והרמז (שמואל-ב' כג א): "ונאם הגבר הקם על" - 'נאם' אותיות 'אמן', הוקם עליון על כל המעלות.

ושאר הדברים שאמרו רז"ל במילת אמן, מפורשים במקומם לכותבם, כי מתוך הכלל נשמע להבין הפרט ותן לחכם ויחכם עוד, ושערי התרוצים לא ננעלו. והשם יתברך יפתח לנו שערי רחמים ויתן לנו לב מבין כמו שאמר המשורר (תהלים קיט יח): "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך". וא-ל שדי האומר לעולמו די, 'אמר די לצרותינו, ותכלית לגלותינו, וימהר גאולתינו ויחיש פדותינו, והשם יכפר בעדינו.

דער סוף פון דעם מאמר

סיימתי זאת הקדושה, אבן הראשה לנו למורשה, ביום ראשון חרשה, ונתחנן בעת הזאת אל ה' לעזרתנו חושה. על כן, על כל דברי האגרת הזאת, אני אומר כי היא אוגרת בקיץ לחמה, ומזון הנפש שהוא המאכל האמיתי, צידה לדרך הידוע, כי זה כל האדם. ויקויים בנו מקרא שכתוב (ישעיה סה טז): "אשר המתברך בארץ יתברך באלקי אמן", עצמה ירבה לאין אונים, בשכר זה "יבא גוי צדיק אמון" (ישעיהו כו ב), "ה' אלקי אתה ארוממן אודה שמך כי עשית פלא עצות מרחוק אמונה אמן" (שם כה א).

דער שער פון די ספר פון די מאנטובא דרוק, שמ"ב

א עמוד פון דער מאמר 'קנא קנאתי לה' אין סוף ספר 'אגרת הטעמים'

לכבוד די שטאב פון 'בני אמונים', און צווישן זיי די רעדאקציע פון די גליון 'וכל מאמינים' הי"ו

נאכן באגרייפן און איבערגעבן א הערצליכן יישר כח אויף אלע אייערע וואונדערליכע אקטיוויטעטן צו מחזק זיין דאס ענטפערן אמן. איך האב די זכיה צו ענטפערן יעדן טאג אויף די ברכות השחר פון עטליכע מענטשן. איך בין נתעורר געווארן זיך צו פירן אזוי צוליב די הנהגה פונעם אר"י הק' וואס ווערט געברענגט אין 'שערי תשובה' אויפן שולחן ערוך (או"ח ו 1) אז ער פלעגט ענטפערן אמן נאך די ברכות השחר פון די מתפללים "אפילו היו מאה, היה עונה מאה אחריהם".

ווייל ענטפערן אמן נאך הונדערט מענטשן יעדן טאג איז נישט קיין גרינגע הנהגה פאר יעדן... האב איך זיך אונטערגענומען אז לכל הפחות יעדע חודש וועל איך ענטפערן אמן אויף ברכות השחר פון הונדערט מענטשן. איך האב שטענדיג מיט מיר א באזונדערע ביכל, וואו דארט רעכן איך אויס עס זאל נישט זיין ווייניגער ווי הונדערט מענטשן אין א חודש.

איך פיל, אז אדאנק דעם בין איך זוכה צו יראת שמים. און דער אמת איז אז אזוי זעהט אויס אין א אפענע רש"י אין מסכת סנהדרין (קיא א), אויף די פראגע פון די גמרא (שם) "מאי אמן" טייטש רש"י: "כשעונין על כל ברכה וברכה אמן, היאך משמע קבלת יראת שמים". זעהט מען פון זיינע ווערטער אז ענטפערן אמן איז "קבלת יראת שמים".

איך בין שטארק איבערגענומען געווארן ווען ביים זאגן מיינע טעגליכע קאפיטלעך תהילים האב איך באמערקט אן אינטערעסאנטער רמז וואס פארבינדט יראת שמים מיט ענטפערן אמן: די ראשי תיבות פון דער פסוק (תהילים ב יא): "עבדו את יי ביראה וגילו ברעדה" זענען גימטריה צ"א אזוי ווי די גימטריה פון אמן.

נ.ב. איך וויל זיך ספעציעל באדאנקען אויף דעם וואונדערליכן וועכנטליכן גליון, וואס ברייטערט אויס די ריכטיגע בליק, שטארקט און פלאמט אויף זיך אנהאלטן אין די וואונדערליכע מצוה. איך פערזענליך לערן פון דעם יעדע שבת ביי די סעודה, אדער גלייך נאכדעם, און איך בין ממליץ אז יעדער זאל זיך אזוי פירן.

ברכת התורה
א.כ. - טבריה

מען קען שיקן בריוון צו די פאקס: 08-9746102
אדער צו די אימעיל אדרעס: 9139191@gmail.com

א מויער פון באשיצונג פון אמן

רבי עמרם קוך דער צדיק פון חיפה זאגט: ס'איז א וואונדער צו זען ווי מען אינוועסטירט גרויסע סומעס געלט אין פארשידענע סארט אינשורענס, אין די צייט וואס אויף ענטפערן אמן, וואס חז"ל רעדן אזוי גרויס פון דעם, זענען זיי מזלזל. יעדע אינשורענס קען נישט גאראנטירן דאס לעבן און א שיצונג, אויסער א פינאנציעלע דעקונג אין צייט פון א צרה חלילה. אבער אמן, פון דער אנדערער זייט, האט די כח צו צורייסן די גזר דין און באשיצן דעם מענטש אז די צרה זאל אים אינגאנצן נישט אנטרעפן. מיטן ענטפערן אמן בויעט דער מענטש ארום זיך א וואנט פון באשיצונג וואס וועט אים באשיצן פון אלע צרות, און וואס איז שכל פון דער מענטש וואס טוט נישט אינוועסטירן אלע זיינע כוחות צו ענטפערן אמן ווי עס דארף צו זיין?! (האמונה מה למעשה' עמ' 122).

פארשוואונדן ווי עס וואלט קיינמאל נישט געווען

רבי מנחם מענדל לעפקאוויטש א תלמיד פון בעל 'שומר אמונים' האט דערציילט: נאך א געוויסע תקופה פון זיך נישט גוט פילן, בין איך אריבער א פולשטענדיגע מעדיצינישע אונטערזוכונג. צו מיין ווייטאג און שרעק האט מען געטראפן אז אין מיין קערפער געפונט זיך א שווערע קרענק וואס האט נישט קיין רפואה. וויבאלד מיין וועלט איז מיר טונקל געווארן, האב איך זיך געאיילט צו גיין צו מיין רבי'ן בעל 'שומר אמונים', און מיט טרערן אין די אויגן האב איך זיך מזכיר געווען פאר אים, איך האב געזאגט פאר מיין רבי'ן: "פון אייביג אן בין איך געווען אפגעהיטן נישט רעדן ביים דאווענען, און איך האב אויך מקפיד געווען צו ענטפערן אמן און זאגן 'הא שמיה רבה' ווי עס דארף צו זיין, בעט איך יעצט אז דער רבי זאל פויעלן א ישועה פאר מיר". ווען דער רבי האט געהערט מיינע ווערטער, האט ער אויפגעהויבן זיינע אויגן, געקוקט אויף מיר און געזאגט מיט א זיכערקייט: "אויב אזוי, וואס זארגסטו, דו וועסט זיכער געהאלפן ווערן!".

גלייבנדיג דעם רבי'ס ווערטער, האב איך געבעטן די דאקטוירים זאלן מיר נאכאמאל אונטערזוכן, און צו די וואונדער פון די דאקטוירים איז ביי די טעסט נישט געזעהן געווארן קיין שפורן פון קרענק. ('חותמו של כהן גדול' עמ' צז).

א קליינע און גרויסע שחר

רבי אברהם שטערן בעל 'גפי אש' זאגט: עס איז באקאנט וואס דער ש"ך זאגט (ח"ו"מ שפב ד) אז דאס וואס די חכמים זאגן (חולין פו ב) אז די ווערד פון יעדע ברכה איז צעהן זהובים, איז נאר אויף א ברכה וואס מען האט אויף דעם געענטפערט אמן. א רמז אויף דעם קען מען ברענגען פון דעם וואס די גימטריה פון 'אמן' אויף די וועג פון 'מספר קטן' איז צען [1+4+5], צו זאגן, אז נאר אין זכות פון ענטפערן אמן פארדינט מען צען זהובים אויף א ברכה. און מען קען זאגן אז די שחר פון 'עשרה זהובים' איז מרומז אין מספר קטן, צו לערנען אז דער שחר איז דער קליינער שחר פון אמן. אבער דער אמת'דיגער שחר איז אין עולם הבא, און דאס איז מרומז אין די געווענליכע גימטריה פון די ווארט אמן ['מספר גדול']. ווייל אמן איז גימטריה צ"א אזוי ווי די גימטריה פון די ווערטער "חיים וטוב". אז דער וואס ענטפערט אמן וועט זוכה זיין צו חיים נצחיים און אסאך גוט'ס אין עולם הבא ('שולחן א"ש' או"ח ס' ו).

אמן און ברכות אין די וועג פונעם בעל הילולא

צדיק באמונתו

דער פארציווער רבי זצ"ל

דער פארציווער רבי ז' שבט תר"צ

האדמו"ר רבי נתן דוד ראבינאוויץ מפארציווא איז געבוירן געווארן אין יאר תרכ"ו אין דער שטאט אוסטראווא אין פוילן, צו זיין טאטן רבי יצחק יעקב דער ערשטער ביאלער רבי, בעל 'דברי בינה'.

אין אנהויב האט ער אויפגעשטעלט זיין בית המדרש אין שטאט פארציווא אין פוילן, אבער אין די צייט פון די ערשטע וועלט-מלחמה איז ער אנטלאפן קיין רוסלאנד, און ביים צוריקקומען קיין פוילן האט ער אויפגעשטעלט זיין בית המדרש אין שטאט שעדליץ, וואו ער האט געפירט זיינע חסידים ביז צו זיין פטירה.

דער פארציווער רבי האט געפירט זיין געמיינדע אויף אן אייגנארטיגן און דערהויבענע וועג, טויזנטער חסידים פון גאנץ פוילן האבן זיך אנגעהאלטן אין אים. ער איז געווען באקאנט אלס א פועל ישועות, און אסאך זענען געקומען צו אים געהאלפן ווערן. זיינע דברי תורה זענען געדרוקט געווארן אין ספר "זאלה הדברים שנאמרו לדוד".

ער איז פלוצים נפטר געווארן ז' שבט תר"צ אין עלטער פון דריי און זעכציג יאר, טויזנטער חסידים האבן אים באגלייט צו די בית החיים אין זיין שטאט - שעדליץ. אין יאר תשל"ז האבן זיינע קינדער ארויפגעברענגט זיין ארון קיין ארץ ישראל און איז באערדיגט געווארן אין בית החיים סגולה אין פתח תקוה.

זיין הייליגע צוואה

די הייליגע צוואה פונעם פארציווער רבי וואס לערנט אונז אויף זיין גרויסקייט, איז געדרוקט געווארן אין ווארשא נאך אין די יאר פון זיין פטירה.

אין זיין צוואה באציהט זיך האדמו"ר רבי נתן דוד מפארציווא צו די חשיבות פון זאגן ברכות השחר בחברותא, און אזוי באפעלט ער זיינע חסידים: "און יעדער זאל זאגן ברכות השחר און די חברים זאלן ענטפערן אמן" (צוואה של אדמו"ר מפארציווא [ווארשא תר"צ] אות כח).